

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפין (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
m@sdaf.co.il

לנ"ג
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליח
456-457

יפה מותר לאכול משחיתו, ואם לא אסור לאכול משחיתו. חוץ מחרש שוטה וקטן שגם בדיעבד שחיתתם פסולה שמה יהו וכו'.

רבינא: בלשון א'. מיישב הסתירה ומפרש המשנה, 'הכל שוחטים' - כל המומחים שוחטים וגם אם אינם מוחזקים. ורק אם יודעים בו שיועד הלכות שחיטה, 'שחיתתם כשירה' - אם אין יודעים בו שיועד הלכות שחיטה, לא ישחוט. ואם שחט - בודקים אותו, אם יודע הלכות שחיטה מותר לאכול משחיתו, ואם לא אסור לאכול משחיתו. חוץ מחרש שוטה וקטן שגם בדיעבד שחיתתם פסולה שמה יהו וכו'. ואם שחט מי שאינו מומחה, ואינו לפנינו לבדוק אותו - אם אחרים ראו אותו שחיתו כשירה.

רבינא: בלשון ב'. מיישב הסתירה ומפרש המשנה, 'הכל שוחטים' כל המוחזקים שוחטים אף על פי שאין יודעים בו שמומחה. ורק אם שחט לפנינו שניים ושלשה פעמים ולא נתעלף, אבל אם לא - לא ישחוט שמה יתעלף. 'שחיתתם כשירה' - אם שחט ואמר ברי לי שלא התעלפתי - שחיתתו כשירה. חוץ מחרש שוטה וקטן שגם בדיעבד שחיתתם פסולה שמה יהו וכו'. ואם שחט מי שאינו מוחזק לשחוט ואינו לפנינו שנבדק אותו - אם אחרים ראו אותו שחיתו כשירה.

רבינא ורבה בר עובל: לא פירשו כאביי ורבה אשי - שלדבריהם לא התיישב לשון הסיפא 'וכלם' ששחטו ואחרים רואין אותם. האמוראים לא פירשו כרבה בר רב עולא - שכבר שנינו בסדר קדשים שהטמא שוחט במקדשים, ושם העיקר שעוסק בקדשים. ולא שייך לומר שנשנה כאן אגב חולין - שהרי בחולין אין צריך לומר, משום שסוברים חולין שנעשו על טהרת הקודש אינם כקודש. האמוראים לא פירשו כרבינא בלשון א' - שסוברים רוב מצויים אצל שחיטה מומחים הם ולא צריך לבדוק שיועד הלכות שחיטה. האמוראים לא פירשו כרבינא לשון ב' - שסוברים שאין חוששים לעילוף. רבא לא פירש כאביי - שהרי יוצא ונכנס מותר לכתחילה. אביי לא פירש כרבא - שלא הותר יוצא ונכנס רק אם לא נגע ביין, וכאן נגע בבהמה. רב אשי לא פירש כאביי ורבה - שסוברים כותים גרי אריות הם. אביי לא פירש כרב אשי - שלא סבר כרבא שיהא מותר לישראל מומר לשחוט לכתחילה בבדיקת סכין. רבא לא חלק על אביי רק לפי דבריו - אבל באמת מפרש המשנה לפי שמועתו כפירוש רב אשי.

חולין דף ד'. יום א' פרשת בה"ב י"ז אייר תשפ"ו

דף ד' - ע"א

שחיתת כותי: אם ישראל עומד על גביו - מותר. אבל אם בא ומצא ששחט - חותך כזית ונותן לו, אם אכל מותר לאכול משחיתו, ואם לא - אסור לאכול משחיתו, ואם לא - אסור לאכול משחיתו. אם ישראל יוצא ונכנס - לאביי: נחשב כבא ומצא ואסור (אם לא חתך ונתן לו). לרבא: נחשב כעומד על גביו ומותר.

מצא ביד כותי מחרוזות של ציפורים: קוטע ראש מאחד מהם ונותן לו - אם אכל מותר לאכול משחיתו, ואם לא - אסור לאכול ממנו. וכגון שמכניס תחת כנפיו, שאם לא חוששים שמה רק ציפור זה שחט. וגם ימעך ראש הציפור אם יש לו סימן.

נאמנות הכותי: אף על פי ששחיתת העוף אינה מפורשת בתורה, וכן פסולי שחיטה (שהיה דרסה חלדה הגרמה ועיקור) אינם כתובים בתורה, סומכים על הלכות מישום שהחזיקו בה. לסובר שמוצא שהחזיקו בה, הגם שאינה כתובה בתורה. סומכים עליהם. **מצת כותי:** א. לתנא קמא: מותרת, ויוצא בה די בפסח - שהם חוששים שלא תחמיץ, ובקיאים בשימור לשם מצוה, ולשיטתו מצוה שאינה כתובה בתורה והחזיקו בה כותים - אין סומכים עליהם כיון שאינה כתובה בתורה. ב. רבי אליעזר: אסור לאוכלה, משום שאין בקיאים לשמור שלא יחמיץ, ולשיטתו גם מצוה הכתובה בתורה והחזיקו בה כותים - אין סומכים עליהם. ג. לרבן שמעון בן גמליאל: כל מצוה שהחזיקו בה כותים מדקדקים בה יותר מישראל - ולשיטתו סומכים בכותי גם במצוה שאינה כתובה בתורה כיון שהחזיקו בה.

ישראל מומר שאוכל נבילות לתיאבון: לרבא בודק הסכין ונותן לו ומותר לאכול משחיתו - שמשום שיש לפניו היתר ואיסור לא ישאיר היתר, ויאכל האיסור. אבל אם לא בדק אסור - שאינו טורח למצוא סכין אחרת אם לא ימצא שהיא יפה.

דף ד' - ע"ב

חמץ של עוברי עבירה לאחר הפסח: מותר מיד מפני שמחליפים, ומכאן יש ראייה לרבא שמומר האוכל נבילות לתיאבון בודק סכין ונותן לו, כי גם אם זה כרבי שמעון שחמץ אחר הפסח אסור רק מדרבנן, הרי שנינו 'מחליפין' שבדודאי מחליפים, ואם באיסור דרבנן אינו עוזב ההיתר כדי לאכול האיסור, כל שכן באיסור תורה.

שנינו בברייתא, שוחטים כותי וערל, וגם ביהודי ערל שמומר לערלות, משום שמומר לדבר אחד אינו מומר לכל התורה, וגם בישראל מומר. ואין מכאן ראייה לרבא שמומר לאתו דבר שוחט, משום שמה כוונתו במומר לעבודה זרה, אבל מומר שאוכל נבילות אסור לאכול משחיתו משום שרגיל בה דומה לו כהיתר.

שחיתת מומר לעבודה זרה: לרב ענן בשם שמואל מותר לאכול משחיתו. שכן מצינו ביהושפט מלך יהודה שנהנה מסעודת אחאב, שנאמר 'ויזבח לו אחאב צאן ובקר

מסכת חולין

חולין דף ב'. יום שב"ק פרשת אמור - ט"ו אייר תשפ"ו
יום זה הקודש לזכות

חתן הבר מצוה שמעון הי"ו ליום היכנסו לנועם עול תורה ומצוות
בן ידידנו יהודה לייב הנדלס שליט"א

דף ב' - ע"א

משנה: שחיתת חולין - כולם כשרים לשחוט, חוץ מחרש שוטה וקטן שמה יקלקלו שחיתתם, וכולם ששחטו ואחרים רואין אותם שחיתתם כשירה.

תמורה חולין בקדשים: כולם ממירים, וגם נשים, ולא שרשאי האדם להמיר, שהרי נאמר 'לא יחליפנו ולא ימיר אותנו טוב ברע או רע בטוב', אלא שאם המיר מומר וסופג ארבעים. (הכל ממירים - לרבות יורש).

ערכים ונדירים: כולם מעריכים ונערכים, נודרים ונידירים, ולכתחילה לא ידור, שנאמר 'וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא'. (הכל מעריכים - לרבות מופלא סמוך לאיש. נערכים - לרבות גם מוכה שחין. נידרים - לרבות גם פחות מחודש, ובשביל זה נקט גם הכל נודרים).

נאמר 'טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם': לרבי מאיר: כוונת הפסוק טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר. לרבי יהודה: כוונת הפסוק טוב מזה ומזה שנודר ומשלם. והוא כשאומר 'הרי זו', אבל כשאומר 'הרי עלי', כולם מודים שטוב שלא ידור.

דף ב' - ע"ב

משנה הנכתב בה 'הכל': לפעמים הוא לשון לכתחילה - כמו הכל חייבים בטובה, הכל חייבים בציצית, הכל סומכים אחד האנשים ואחד נשים. ולפעמים הוא לשון בדיעבד - כמו הכל נודרים ונידירים שהרי לכתחילה לא ידור.

'הכל שוחטים': הוא לשון לכתחילה (שהרי מיד שונה התנא שהשחיטה כשירה והרי לא היה שונה פעמיים), 'שחיתתם כשירה' - הוא לשון בדיעבד, ואם כך יש לתמוה מהרישא לסיפא, אם כולם שוחטים לכתחילה או רק בדיעבד? (6 מהלכים כדלהלן).

רבה בר עולא: מיישב הסתירה ומפרש המשנה, 'הכל שוחטים' - גם טמא בחולין שנעשה על טהרת הקדש שדינם כקודש שאז שוכן ארוכה שלא יגע בבשר. 'שחיתתם כשירה' - במקדשים אינו שוחט לכתחילה שמה יגע בבשר, ואם שחט ואומר ברי לי שלא נגעתי - שחיתו כשירה. חוץ מחרש שוטה וקטן - שגם בחולין ממש לא ישחוט, שמה יהו וכו'. ודרסו ושמה יחלידו. וכולם ששחטו כגון טמא במקדשים, ולא נמצא לפנינו שנשאל אותו אם לא נגע בבשר - אם יש אחרים שראו שלא נגע, שחיתו כשירה.

באיזו טומאה נטמא השוחט, באופן שלא נטמא הבהמה בנגיעת סכין? א. נטמא השוחט בשרץ, שהשוחט ראשון לטומאה ואינו מטמא הסכין, אבל אם נטמא בנת נעשה החרב אב הטומאה כטמא עצמו, ומטמא הבשר. ב. נטמא השוחט בנת, באופן ששחט בקרומית של קנה שאינה מקבלת טומאה.

חולין דף ג'. יום א' פרשת בה"ב י"ז אייר תשפ"ו

דף ג' - ע"א

בכל שוחטים - בצור\ בזכוכית\ בקרומית של קנה.

אביי: מיישב הסתירה ומפרש המשנה, 'הכל שוחטים' - וגם כותי. ורק בישראל עומד על גביו, 'שחיתתם כשירה' - אם יוצא ונכנס, לכתחילה לא ישחוט, ואם שחט, חותך כזית בשר ונותן לו, אם אכל - מותר לאכול מהשחיטה, ואם לא אכל - אסור לאכול ממנו. חוץ מחרש שוטה וקטן שגם בדיעבד שחיתתם פסולה, שמה יהו וכו'.

רבא: סובר שמותר לכותי לשחוט לכתחילה אם ישראל יוצא ונכנס, ולכן מיישב ומפרש כך המשנה, 'הכל שוחטים' - וגם כותי. ורק בישראל שיוצא ונכנס, 'שחיתתם כשירה' - אם בא ומצא ששחט, חותך כזית בשר ונותן לו, אם אכל - מותר לאכול ממנו, לא אכל - אסור לאכול ממנו, חוץ מחרש שוטה וקטן שגם בדיעבד שחיתתם פסולה שמה יהו וכו'.

המניח עובד כוכבים בחנות וישראל יוצא ונכנס: מותר. וגם לכתחילה אינו צריך השומר להיות יושב ומשמר, רק יוצא ונכנס ומותר.

דף ג' - ע"ב

רב אשי: מיישב הסתירה ומפרש המשנה, 'הכל שוחטים' - וגם ישראל מומר שאוכל נבילות לתיאבון, באופן שבדק הסכין ונותן לו ומותר לאכול משחיתו. 'שחיתתם כשירה' - אם לא בדק ונתן לו לא ישחוט, ואם שחט - בודק סכינו אחריו, נמצאה סכינו

לרוב ולעם אשר עמו ויסיתוהו לעלות לארץ רמות גלעד, ואכל עמו שנאמר 'ויסיתוהו' - ואין הסתה בדברים בלי אכילה ושתיה. ואין לומר ששתה ולא אכל, וסתם יינם עדין לא נאסר - שהרי אין דרכו של מלך לשתות בלי אכילה, ועוד נאמר 'ויזבח ויסיתוהו', במה? הסיתו בזבחה. ואין לומר שעובדיה זבח - שנאמר לרוב ולא הספיק, ושבעת אלפים שלא כרעו לבעל נחבאו מחמת איזבל. ואין לומר שאנשי אחאב שחטו - שלא היו כשרים, שנאמר 'מושל מחיב על דבר שקר כל משרתי רשעים', וכיון שהם היו רשעים משמע שאנשי יהושפט היו כשרים. ואין לומר שאנשי אחאב זבחו לאחאב ואנשי, ואנשי יהושפט ליהושפט ואנשי - שלא היה מרחיק עצמו ממנו וסמך עליו בכל דבר, שנאמר 'ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה יושבים איש על כסאו מלובשים בגדים בגורן פתח שער שומרון', שהיו יושבים כחצי גורן עגולה. (ולהלן ה. נדחו דברי רב ענן).

סנהדרין היו יושבים כחצי גורן עגולה - כדי שיראו זה את זה.

נאמר 'זהעורבים מביאים לו (לאליהו) לחם ובשר בבקר ולחם ובשר בערב' - מבית מטבחיים של אחאב. וגם אם מומר לעבודה זרה אסור לאכול משחיתו, עשה כן על פי הדיבור. והנאמר 'עורבים' הוא ממש - ולא שני אנשים ששם עורבים, שהרי לא מזדמנים שניים בשם זה. ואין לפרש שנקראו על שם מקומם - היה נאמר עורביים.

נאמר 'וארם יצאו גודדים וישבו מארץ ישראל נערה קטנה' - קטנה ממקום שמו 'נעורן'.

חולין דף ה'. יום ג' פרשת בה"ב - י"ח אייר (ל"ג בעומר) תשפ"ו

תורתו כנגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדינו, אדונינו בר יוחאי דף ה' - ע"א

שנינו בבבביתא, כולם שוחטים גם כותי וערל שמומר לערלות - משום שמומר לרבר אחד אינו מומר לכל התורה, וגם בישראל מומר. ואין מכאן ראייה לרב ענן, שמא כוננת התנא על מומר אוכל נבילות וכשיטת רבא, אבל מומר לעבודה זרה שמא אסור, שהרי חמורה עבודה זרה שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה.

קרבן ממומר לכל התורה כולה - אין מקבלים ממנו קרבן, משום שנאמר בקרבן עולה אדם כי יקריב 'מכם' ולא כולכם. ורק בישראל יש חילוק בין מומר לכשר, אבל באומות אין חילוק, שלא נאמר 'מכם' רק בישראל.

קרבן ממומר לדבר אחד - אין מקבלים ממנו קרבן, שנאמר 'מן הבהמה', להביא בני אדם שדומים לבהמה - מכאן אמרו מקבלים קרבנות מופשעי ישראל כדי שיחזרו בהם בתשובה, חוץ ממומר אינו מביא קרבן עולה אף על פי שזה לדורון ולא לכפרה, ולא קרבן דינו כמומר לכל התורה כולה. ומכאן נדחו דברי רב ענן שהתיר לאכול משחיתת מומר.

דף ה' - ע"ב

קרבן חטאת במומר - לתנא קמא: אינו מביא שנאמר 'מעם הארץ' ולא כל עם, פרט למומר, לרבי שמעון בן יוסי: בשם רבי שמעון אינו מביא שנאמר 'אשר לא תעשינה בשגגה ואשם', רק השב מידיעה מביא קרבן על שגגתו, ולא מי שאינו שב מידיעתו. ולמדנו שמומר אינו מביא קרבן עולה אף על פי שזה לדורון ולא לכפרה, ולא קרבן חטאת אף על פי שחייב.

קרבן ממומר לחלב ואכל דם - לתנא קמא: אין מקבלים ממנו כיון שהוא מומר, לרבי שמעון: מקבלים ממנו, שהרי בדם הוא שב מידיעתו.

נאמר 'אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שהם ערומים בדעת, ומשימים עצמם כבהמה.

מקום שנאמר 'בהמה' - דורשי לגנאי. מקום שנאמר 'אדם ובהמה' - דורשים לשבח. והנאמר 'ודרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה', הוא לגנאי, משום שהרי חילוקו הכתוב, זרע אדם כפני עצמו, וזרע בהמה כפני עצמו.

רבן גמליאל ובית דינו גמנו ואסרו שחיטת כותי, וגם בישראל שעומד על גביו. אבל רבי יוחנן ורב אסי לא קיבלו קבלה זו והמשיכו לאכול משחיתת כותי. ואין לפרש שלא שמעו ואם היו שומעים היו מקבלים, שמכיוון בהמת צדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם, צדיקים עצמם לא כל שכן.

חולין דף ו'. יום ד' פרשת בה"ב - י"ט אייר תשפ"ו

דף ו' - ע"א

גזירות שגזרו על כותים - רבי מאיר: גזר על יין כותי משום שהיו מיעוטם עובדים לדמות יונה שמצאו בראש הר גריזים, וחושש רבי מאיר למיעוט. רבן גמליאל ובית דינו גזרו על שחיטת כותי, שסוברים כרבי מאיר שחוששים למיעוט. ועדיין לא קיבלו סהם גזירה זו, משום שהיו רגילים בכותים, עד שגזרו רבי אמי ורבי אסי לאחר שאמר רבי לרבי יצחק בן יוסף שהלך להביא יין מהם שאין כאן שומרי תורה, ולאו זוז משם טב שעשאו כעובדי כוכבים גמורים, גם לבטל רשות וליתן רשות, שאם דר כותי במבוי צריך לשכור רשותו, וגם בנתן להם במתנה אינה מבוטלת עד שישכור כעובד כוכבים.

נאמר 'כי תשב לחתום את מושל בין תבין את אשר לפניך ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה', אם יודע תלמיד ברבו שיוודע להחזיר לו טעם - עיין בדברי הרב ותקשה עליו. ואם לא - תבין את אשר לפניך, ושמת סכין בלועך, כלומר התחזק עצמך ועצור פיך מלשאלו, ואם בעל נפש אתה ומתאוה לשאול - פרוש מרב זה.

ישראל מומר בעירובי חצירות: אם משמר שבתו בשוק - מבטל רשות ונותן רשות. ואם אינו משמר שבתו בשוק - אינו מבטל רשות ונותן רשות, מפני שאמרו ישראל נותן רשות ומבטל רשות ובעובד כוכבים עד שישכור, כיצד? אמר לו רשותי קנייה לך רשותי מבוטלת לך - קנה ואינו צריך לזכות.

הלוקח יין או כרשינים ועושים מעם הארץ (כדי להכניס לתערובות) - חייב משום דמאי, ואין צריך לומר משום וודאי דמאי. הלוקח מעם הארץ האוכל שהם בתערובות - מותרים, מפני שהם תערובות ולא גזרו בתערובת דמאי.

הנותן לאשת עם הארץ עיסה לאפות וקדירה לבשל ונתן לה תבלין ושאר: אינו חושש לשאור ותבלין שבה משום שביעית או מעשר - משום שאין חוששים שמא החליפה. ואם אמר לה עשי לי משליכי - חושש לשאור ותבלין שבה משום שביעית ומעשר, ואף על פי שלא גזרו על תערובת דמאי, כיון שאמר לה עשי לי משליכי, כאילו עירב בידיים. לרפרם: שאור ותבלין אינו בטל משום שעשוי לטעם.

הנותן לחמותו עיסה לאפות - מעשר מה שנותן לה ומה שנוטל ממנה, שחשודה להחליף המתקלקל, משום שהיא רוצה בתקנת בתה ובושה מחתנה.

דף ו' - ע"ב

הנותן לפונדקית מעשר מה שנותן לה ומה שנוטל ממנה - שחשודה שתחליף אם נצטון

הלחם, שהרי מורה היתר לעצמה ולטובתו מתכוונת, שהתלמיד ישיבה יאכל חם והיא תאכל צונן, אבל בסתם אין חוששים לחילוף.

אשת חבר - לת"ק: טוחנת ביחד עם אשת עם הארץ בזמן שטמאה, ולא בזמן שטהורה. לרבי שמעון בן אלעזר: אינה טוחנת גם בזמן שטמאה, מפני שחבירתה נותנת לה ואוכלת, ואף על פי שאינה חשודה להחליף וכל שכן לגזול משל בעלה - מורה היא היתר לעצמה לתת לחבירתה כשור האוכל מדישו.

חולין דף ז'. יום ה' פרשת בה"ב - כ"א אייר תשפ"ו

דף ז' - ע"א

רבי מאיר אכל עלה של ירק בבית שאן לאחר שנאגד בלי מעשר, והתיר רבי בית שאן כולה על ידו. שהיה מהכרכים שכבשו רק עולי מצרים ולא עולי בבל - משום שסובר שקדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא לעתיד לבוא, והניחו שאר המקומות כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית. ואין לומר שלא נתן דעתו לכך - שהרי בבהמת הצדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם צדיקים עצמם לא כל שכן. ואין לומר שעושה עליהם ממקום אחר - כיון שלא נחשדו חברים לתרום שלא מהמקום. ואין לומר שנתן עיניו בצד זה ואכל מצד אחר - שהרי העיד עליו גברא רבה. אחי רבי ובית אבי אמרו לרבי מקום שאבותיך ואבות אבותיך נהגו בו איסור אתה תתנהג בו היתר? דרש להם ממה שכיתת חזקיהו נחש הנחושת לאחר שכבר ביערו אסא ויהושפט כל עבודה זרה שבעולם משום שמקום הניחו לו אבותיו להתגדר בו, גם אני מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו.

תלמיד חכם שאומר דבר הלכה - אין מכריחים אותו לחזור - כמו 'ולא יזח החושן'. ו"א: שאין מתעלמים מדבריו - כמו 'כי לא יזנח לעולם ה'. ו"א: שאין אומרים שלא הטה אוזן לרב מגאוה - כמו משרבו זחוחי הלב רבו מחלוקות בישראל.

דף ז' - ע"ב

רבי פנחס בן יאיר בדרך לפדיון שבויים פגע בנהר גינאי ואמר לו שייחלק בשבילי! אמר לו הנחר אתה הולך לעשות רצון קונך, ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עושה, אני בוודאי עושה!! אמר לו רבי פנחס בן יאיר אם אי אתה חולק גזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם!! חלק לו, אמר לו שיחלוק גם לאדם שנושא חטים לפסח שעוסק במצוה, ולערבי שנתלווה עמם, כדי שלא יאמרו כך עושים לבני לוי. ולמדנו מזה שהיה כוחו של רבי פנחס בן יאיר כמשה וישישים ריבוא שנבקע הים בעבורם. כשנקלעה לאכסניה נתנו שעורים לחמורו ולא אכל גם לאחר שניפו וניקו עד שעישורו, (שלקחו השעורים תחילה לאדם ונמלכו עליהם לבהמה). ומכאן למדנו שגם בהמת הצדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם.

הלוקח זרע ולבהמה וקמח (לעורות) ושמן (לנר, או לטוך בו הכלים) - פטור מהדמאי. ודווקא שלקח מתחילה לבהמה, אבל אם לקח מתחילה לאדם ונמלך עליהם לבהמה, חייב לעשר.

הזמין רבי לרבי פנחס בן יאיר לסעוד אצלו - וסירב כשראה אצלו פרידות לבנות באמרו שמלאך המות בביתו של זה, ולא הסכים שימכור - משום לפני עור, ולא שיפקיר - משום שמרבה בנזק, ולא שיעקם - משום עקר בעלי חיים, ולא שיהרוג - משום בל תשחית. לאחר שהפציר בו רבי, גדל הר ביניהם, בכה רבי ואמר, מה בחייהם כך במיתתם על אחת כמה וכמה.

גדולים צדיקים במיתתם יותר מחייהם - שנאמר 'ויהי הם קוברים איש והנה ראו [את] הגדוד וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע האיש בעצמות אלישע ויחי ויקם על רגליו'. ולא משום ברכת אליהו - שהרי על רגליו עמד ולביתו לא הלך. וברכת אליהו נתקיימה שריפא צרעת נעמן - ששקולה כמת.

נקראו פרידות לבנות - ימים, שאיתם מוטלת על הבריות.

אמר רבי חנינא:

מימי לא שאל אותי אדם על מכת פרידה לבנה ונתרפא, אם היא לבנה בראש רגליה.

נאמר 'אין עוד מלבדו' וגם כשפים - ודווקא לאדם גדול כרבי חנינא שזכויותיו מרובים, ולא לכל אדם, וכדברי רבי יוחנן שנקרא שמם כשפים משום שמכחישים פמליה של מעלה.

אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם מכריזים עליו מלמעלה - שנאמר 'מהשם מצעדי גבר כוננו ואדם מה יבין דרכו'. ודם ניקוף מרצה כעולה - אם היה באגודל ימין ובניקוף שני ובזמן שהלך לדבר מצוה.

אמרו על רבי פנחס בן יאיר - מימיו לא בצע על פרוסה שאינה שלו, ומיום שעמד על דעתו לא נהנה מסעודת אביו.

חולין דף ח'. יום ו' פרשת בה"ב - כ"א אייר תשפ"ו

יום זה הוקדש לעילוי נשמת ליום השלושים

הרה"ח ר' אריה לייב טלביב בן הרה"ח ר' אהרן נח ז"ל

נלכ"ע כ"ב ניסן (איסרו חג פסח) תשפ"ו

ת נ צ ב ה'

דף ח' - ע"א

ליבן סכין ושחט בה - שחיטתו כשרה, שהחידוד קודם לליבון. ואינו נטרף מחמת צדדי הסכין, שבינת השחיטה נפרדים זה מזה ואינם נוגעים בו.

צרעת שחין ומכוה - מטמאים בשבוע אדם בשני סימנים, בשער לבן ובפסיון. ולמה חילק הכתוב? לומר שאין מצטרפים זה עם זה לשיעור נגע, שאם עלה בו חצי גריס שחין, וחצי גריס מכוה אצלה - אינם מצטרפים.

איזהו שחין? - לקה בעין, באבן, בגפת, בחמי טבריא, ובכל דבר שלא בא מחמת האור לרבות אבר מעיקרו, זה שחין. איזהו מכוה? נכוה בגחלת, ברמץ, בסיד רותח, בגפסית רותח, ובכל דבר הבא מחמת האור לרבות חמי האור, זה היא מכוה.

אם שחין קודם למכוה - ביטל מכוה את השחין. אם מכוה קודמת לשחין - ביטל שחין למכוה.

היה נגע תחילה חצי גריס שחין, וליבן שפוד והכה בו, ויצא בו חצי גריס אחר: אם לא הכה בכח רק דקר - הרי זה מכוה, שהרי חידודה קודם לליבונה וביטל צרעת המכוה לשחין, ואינו מצטרף לחצי שחין ראשון. ואם היה מחמת הכאה - נסתפקו בגמרא אם ההכאה קודמת וביטל המכוה לשחין, או שההבל קודם וביטל שחין את המכוה, ומצטרף לחצי השחין?.

סכין של עבודה זרה: מותר לשחוט בה - שהוא מקלקל את הבהמה ואין זו הנאה, שהרי בחייה היה דמיה מרובים מלאחר שחיטה, ואם היא - מסוכנת אסור. ואסור לחתוך בה בשר - שהוא מתקן. ואם חותך נתחים טובים כירך וכתף וחזה שעומדים לשלחן דורון לאדם חשוב - מותר, מפני שמפסיד. וכל זה בסכין חדש שלא חתך בה נבלות עדיין, רק חתך בה עצים לעבודה זרה, או שהיתה ישנה וליבנה באור, אבל בסכין ישנה שחתך בה נבילות ולא ליבנה באור - אסור לשחוט בה משום שמנונית של איסור שנבלעו בה. משמשי עבודה זרה - אינם אסורים עד שיעבדו.

דף ח' - ע"ב

השוחט בסכין של גויים - לרב: קולף בית השחיטה מפני שבלעה שמנונית הסכין, לרב בר בר חנה: מדיח. י"א: שלדברי הכל בית השחיטה רותח, ולרבה בר בר חנה אין צריך לקלף כיון שעסוקים הקנה והוושט להוציא דם, אינם בולעים. וי"א: שלדברי הכל בית השחיטה צונן, ולרב קולף משום שבשעת דחיקת הסכין בבשר בולע.

סכין שנשחט בה טריפה - י"א: שצריך להגעילה בחמין. וי"א: אפילו בצונן, והלכה כדבריו. ואם מקנה בחתיכת בגד בלוי - אינו צריך גם צונן.

בשחיטת היתר אינו נבלע בסכין איסור אבר מהחי - גם לסובר בסכין של טריפה שצריך להגעיל בחמין, משום שמתחממת רק בגמר שחיטה מתי שכבר מותרת.

אמר רב יהודה אמר רב:

הטבח צריך שלושה סכינים: א. ששוחט בה, ב. שמחתך בה בשר, ג. שמחתך בה חלבים. ולא די בסכין אחד שיחתוך בה בשר תחילה ולאחר מכן יתוך חלבים, שמא יתחור חלבים ותחילה, אבל כשיש לו כמה כלים אין חוששים שיחליף, שיכירנו בסימן.

הטבח צריך שני כלים של מים: אחד שמדיח בו בשר, ואחד שמדיח בו חלבים. ולא די בכלי אחד שידיה בו בשר תחילה, שמא ידח חלבים תחילה, אבל כשיש לו שני כלים לא יבוא להחליף, שיכירנו בסימן.

תלמיד חכם צריך שילמד: א. כתב, ב. שחיטה, ג. מילה. י"א: שילמד גם קשר של תפילין, וברכת חתנים, וציצית. וי"א: שאלו מצויים תדיר וכולם בקיאים בהם.

לא יניח סכלים על הבשר - משום שהחלב מונח על הבשר ומתחמם וזב על הבשר. אבל כשהם מונחים על הדף כדרכו והחלב למעלה, אין הסכלים בולע מהחלב הדבוק בהם, שהקרום מפסיק, אבל הקרום העליון שעל החלב אינו מפסיק בין הבשר לחלב, שמתפורר במשמוש ידיים של הטבח.

חולין דף ט'. יום שב"ק פרשת בה"ב - כ"ב אייר תשפ"ו

דף ט' - ע"א

כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו. ואילו הם: א. שהיה ב. דרסה, ג. חלדה, ד. הגרמה, ה. עיקור. וגם אם שחט לפנינו שניים ושלושה כהוגן, כיון שלא למד אסור לאכול ממנו שלפעמים שזוהה או דורס וסכין יודע.

שיעור שהיה - כדי ביקור טבח חכם והוא כשיעור בדיקת הסכין.

הטבח לאחר שחיטה - צריך לבדוק בסימנים. אם לא בדק - י"א: שהיה נבלה ומטמאה במשא, כיון שבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך כמה נשחטה, וכיון שלא נודע שנשחט נבלה היא ומטמאה במשא. וי"א: שהיה טרפה ואסורה באכילה, שרק בחזקת איסור היתה ולא בחזקת טומאה.

בהמה בחייה - בחזקת איסור עומדת, עד שיודע לך כמה נשחטה. נשחטה - בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך כמה נטרפה, וגם אם נולד בה ריעותא של ספק טריפות, ספק קודם שחיטה ספק לאחריה, כגון שבא זאב ונטל בני מעיים והחזיר נקובים, מעמידים אותה בחזקת היתר, ואין חוששים שנקב במקום נקב.

דף ט' - ע"ב

ראה ציפור המנקה בתאנה ועכבר המנקה באבטיח - חוששים שמא במקום נקב של נחש נקב ואסור משום סכנה - ואף על פי שלעניין איסור אין חוששים שנקב במקום נקב, אין מדמים איסור לסכנה - שהרי חמור סכנה מאיסור.

ספק טומאה ברשות הרבים - ספיקו טהור, שלומדים מסוטא, מה סוטה ברשות היחיד וספיקו טמא, כך גם ספק טומאה אינו טמא רק ברשות היחיד. ורק אם היה הספק בדבר שיש בו דעת להישאל, כסוטה שיש בה דעת לישאל אם נטמאה אם לא, אבל אם היה הספק בדבר שאין בו דעת לישאל, כמו שרץ בפי חולדה, וחולדה מהלכת על גבי ככרות תרומה, ויש ספק אם נגע או לא - ספיקו טהור.

ספק מים מגולים - אסורים.

שרצים ששתו מי חטאת - אין פוסלים המים, [וחכמים: חוץ מחולדה, מפני שהיא חוזרת ומקיא לתוך המים ממה שכבר היה בפיה] [ונפסלו המים במלאכה, או משום שאינם מים חיים]. לרב גמליאל: גם נחש מקיא ופוסל.

צלוחית שיש בה מים חיים למי חטאת והניח מגולה, בא ומצא מכוסה - טמאה. שאני אומר, אדם טמא נכנס לשם וכיסה. הניח מכוסה בא ומצא מגולה - אם אינה באוויר ויכול לשתות ממנו חולדה או נחש לרבן גמליאל, או שירד עליה טל בלילה - פסולה, אבל אינה טמאה לטמא אחרים, שאין חוששים שמא גילה אותה אדם טמא וטימאה כמו שחוששים בהניחה למצאה מכוסה - שדרך שרצים לגלות, ואף שדרך האדם גם לגלות, הולכים לאחר רוב שזה אנשים טהורים ושרצים. אבל ברישא שאין דרך שרצים לכסות אין לתלות רק באדם, ומצוי טמאים וטהורים - לכן חוששים לאדם טמא. מצא כמו שהניח - אין חוששים לטומאה ולפסול.

חמירא סכנתא איסורא: שהרי במים מגולים שאסורים משום סכנה - החמירו בספק, ובאיסור מי חטאת - הקילו בספק. (שני פירושים ברש"י, א. הלכו אחר רוב במכוסה ומצאה מגולה. ב. הניחה כמו שהיא אף אינה פסולה).

חולין דף י'. יום א' פרשת במדבר - כ"ג אייר תשפ"ו

דף י' - ע"א

משקים שאסורים משום גילוי: א. מים, ב. יין, ג. חלב. שיעור שהיה לאסור - כדי שיצא הרחש ממקום קרוב שהוא מתחת אוזן כלי, וישתה, ויחזור לחור.

שחט בסכין ומצאה פגומה - לרב הונא: גם אם שיכר בה עצמות כל היום - פסולה, משום שחוששים שמא נפגמה בעור, שהרי בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך כמה נשחטה, וזו יש בה ספק בשחיטה. לרב חסדא: כשירה שמא נפגם בעצם, שהרי העצם ודאי פגום ועור פגום - ואין ספק מוציא מידי ודאי, ואף אם נאמר שלא

נפגם בעצם תולים לומר שנפגם במפרקת. 'הלכה' אם לא שיכר בה עצם - פסולה כרב הונא, אם שיכר בה עצם - כרב חסדא.

טבל ועלה ומצא עליו חציצה - אף על פי שנתעסק באותו המין כל היום כולו, לא עלתה לו טבילה, עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן. וגם לרב חסדא שאין ספק מוציא מידי ודאי, אין אומרים שטבל בוודאי וספק היה עליו חציצה, משום שמעמידים טמא על חזקתו ואומרים שלא טבל, אבל בהמה אין מעמידים על חזקתה לומר שלא נשחטה, שהרי היא שחטה לפניך, אבל כאן אין לומר 'הרי טבל לפניך' שהרי נולד בו ריעותא, מה שאין כן בהמה שיש ריעותא בסכין ולא בה.

שחט ושט של עוף, ונשמתה הגרגרת - כשירה, משום שנכשר כבר בשחיטת סימן אחד. נשמת הגרגרת ושחט והשט - פסולה, שכבר נטרף קודם שחיטה. שחט ושט ומצא הגרגרת שמוטה, ואינו יודע אם נשמת קודם שחיטה - פסולה. וכן בכל ספק שחיטה כמו ספק שהיה ספק דרס - פסול. וגם לרב חסדא שמכשיר כשיש ריעותא בסכין - הרי כאן יש ריעותא בהמה.

דף י' - ע"ב

פגימה בסכין - רב יוסף טרף 13 בהמות לאחר שמצאו פגימה בסכין, י"א: שפסק רב יוסף כרב חסדא ופסל כולם משום עצם של המפרקת של הראשונה, חוץ מן הראשונה שהיא כשירה. וי"א: שפסק רב הונא (ופסל גם את הראשונה), כי לרב חסדא תולים לומר שנפגמה בעצם של המפרקת האחרונה, וכולן כשירות.

בדיקת הסכין בין שחיטה לשחיטה - רב כהנא הצריך את השוחט לבדוק הסכין בין שחיטה לשחיטה, וצידדו בגמרא שהוא אם תימצא פגומה תיפסל ראשונה שנשחטה - וכרב הונא. ודחו: שסובר כרב חסדא שגם אם תמצא פגומה לא תיפסל ראשונה שנשחטה, רק שאם לא יבדוק ותימצא פגומה לאחר ששחט כמה בהמות, חוששים שנפגם במפרקת הראשונה וכולם יפסלו חוץ מראשונה. (וכתב רש"י שדחיה בעלמא היא, אבל באמת הורה רב כהנא כרב הונא, וכן הלכה שהשוחט גם בהמה אחת - צריך לבדוק הסכין לאחר שחיטה, ואם שחט הרבה ולא בדק בינתיים ומצא פגומה - גם ראשונה אסורה).

בדיקת הסכין על ידי השוחט בין שחיטה לשחיטה - סומכים על השוחט שבדק בעצמו הסכין בין שחיטה לשחיטה משום שעד אחד נאמן באיסורים. ורק בתחילה צריך בדיקת הסכין על ידי חכם - משום כבוד החכם.

מנין שהולכים אחר חזקה? לרבי יונתן: לומדים מהנאמר בנגעי בתים 'ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים', ואין חוששים שעד יציאת הכהן מהבית נפחת הנגע משיעורו, משום שמעמידים על חזקתו. 'ופירש אביל' שאין לדחות שיצא דרך אחוריו ויראה שיש בו כשיעור עד שעת הסגר, שהרי דרך אחוריו אינה יציאה, ועוד שלא יועיל אם היה הנגע אחורי הדלת, ובחלון גם אי אפשר שאין פותחים חלונות בבית אצל לראות הנגע. לרב אחא בר יעקב: אין זו ראייה - שמו צריך שיצא דרך אחוריו. 'ופירש רבא' שיציאה דרך אחוריו שמה יציאה, שהרי כהן גדול ביום הכפורים נאמר בו יציאה, ושנינו שיצא ובא לו דרך כניסתו. ואם היה הנגע אחורי הדלת - פותחים בו חלונות, ורק אם לא ראה הכהן הנגע שהיה מקום אפל ואין המראה ניכר אין פותחים חלונות לראות, אבל לנגע שכבר הכיר שהוא נגע, רק שצריך חלון להעמידו בחזקתו - פותחים.

בנגעי בתים: לא ילך לביתו ויסגיר - שנאמר 'אל פתח הבית'. ולא יעמוד תחת משקוף ויסגיר - שנאמר 'מן הבית' עד שיצא מן הבית כולו, הא כיצד? עומד בצד המשקוף ומסגיר. הלך לביתו או שעמד בבית והסגיר - הסגרו מוסגר, שנאמר 'הסגיר את הבית' מכל מקום. לרב אחא בר יעקב: שחוששים שנפחת משיעורו, מדובר באופן שעמדו שורה של בני אדם עד ביתו ואומרים לו שהנגע עדיין בשענור.

חולין דף י"א. יום ב' פרשת במדבר - כ"ד אייר תשפ"ו

דף י"א - ע"א

מנין שהולכים אחר רוב: כשהרוב לפנינו? כמו תשעה חנויות שמוכרות בשר שחוטת ואחת בשר נבלה, ומצא בשר - הולכים אחר רוב חנויות שהם של היתר, וכן סנהדרין שאם 12 מזכים 11 מחייבים הרי הוא זכאי, שנאמר 'אחרי רבים להטות'.

מניין שהולכים אחר הרוב: כשהרוב אינו לפנינו? כגון קטן וקטנה שאין חוששים לומר שמא תמצא איילונית או ימצא סריס.

א. לרבי אלעזר: לומדים מראש העולה - שאמרה תורה 'ונתח אותה לנתחיה' ולא נתחיה לנתחים, ואם אין הולכים אחר רוב יש לחשוש שניקב קרום המוח. ונדחו דבריו שיקרענו אבל לא יבדיל לשנים.

ב. לומר בריה דרבינא: לומדים מאיסור שבירת עצם בפסח - שאמרה תורה 'ועצם לא תשברו בו', ואין חוששים שניקב קרום המוח. ונדחו דבריו שיבדוק בהנחת גחלת על עצם הגולגולת, והשורף עצמות אין בו איסור שבירת עצם.

ג. לרב נחמן בר יצחק: לומדים מאליה - שנאמר 'חלבו האליה תמימה', ואין חוששים שנפסק חוט השדרה. ואין לדחות שחוטכה סמוך לזנב שגם בנפסק החוט באותו אליה אין הבהמה נטרפת בו, ובדוק כל החוט הנשאר מבין הפרשות ולמעלה עד המוח, שנאמר 'לעומת העצה' מקום שהכליות יועצות, והוא למעלה מן הפרשות. ונדחו דבריו שאפשר שאינו חוטכה לשנים, רק מבקע לצד החלל ובדוק.

ד. לרב ששת בריה דרב אידי: לומדים מעגלה ערופה - שאמרה תורה 'הערופה' כשהיא שלימה, ואין חוששים שהיא טריפה, הגם שנאמר בה 'כפרה' כקדשים.

ה. לרבה בר בר שילא: לומדים מפרה אדומה - שאמרה תורה 'ושחט ושרף', מה שחיטה כשהיא שלימה גם שרפה, ואין חוששים שהיא טריפה, הגם שקרא לה תורה 'חטאת'.

ו. לרב אחא בר יעקב: לומדים משעיר המשתלח - שנאמר 'ולקח את שני השעירים' שיהו שניהם שווים, ואין חוששים שמא אחת טריפה, ואין גורל קובע לעזאזל רק בדבר הראוי לשם. ואין לומר שבודקים אותו - שהרי לא היה מגיע למחצית ההר עד שנעשה איברים.

ז. לרב מרי: לומדים ממכה אב ואם שנהרג - ואין חוששים שאינו אביו, משום שרוב בעילות אחר הבעל. ואין להעמיד כשהיו אביו ואמו חבושים בבית האסורים - שאין אפטרופוס לעריות.

ח. לרב כהנא: לומדים מהורג הנפש שנהרג - ואין חוששים שהיה הנהרג טריפה. וגם אם תאמר שמשום איבוד נשמה מגולים ובודקים אותו - עדיין יש לחשוש שמא במקום סייף היה נקב.

ט. **לרבינא:** לומדים מעדים זוממים - שאמרה תורה וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם, ואין חוששים שמא העידו על הטרופה. ואי אפשר לומר שבדקים אותו - שהרי אם הרגוהו אין נהרגים.

י. **לרב אשי:** לומדים משחיטה - שאמרה תורה שחוט ואכול, ואין חוששים שמא שחט במקום נקב.

למסקנא: נדחו דברי כולם - שיתכן שבמקום שאפשר לברר הדבר בדקים, ואין סומכים על הרוב, ובכל אלו סומכים על הרוב משום שלא אפשר לנו לברר. שהרי גם רבי אבא שחושש למיעוט לא חשש במקום שאי אפשר לברר, כי אם כן היה אסור באכילת בשר. ואם תאמר שלא אכל, מה נאמר בפסח וקדשים שיש מצוה באכילתם.

חולין דף י"ב. יום ג' פרשת במדבר - כ"ה אייר תשפ"ו

יום זה לזכות טויבא בת מרים לאה לברכה והצלחה ולסייעתא דשמיא

דף י"ב - ע"א

יודע בו שבקי בהלכות שחיטה - מותר לאכול משחיטתו גם אם לא ראה אותו שוחט. וגם אם אינו יודע אם הוא בקי או לא, מותר לאכול משחיטתו, משום רוב מצויים אצל שחיטה מומחים הם. **יודע בו שאינו בקי בהלכות שחיטה** - אם ראוהו מתחילה ועד סוף מותר לאכול מהשחיטה, ואם לא אסור לאכול מהשחיטה, והגם ששחט לפנינו סימני אחד כראוי, אין תולים לומר שאת השני שחט כראוי.

מצא תרנגולת שחוטת בשוק, או אמר לשליח צא שחוט, ומצאו שחוט - חזקתו שחוט, והגם שאין חזקה ששליח עושה שליחותו, גם אם שמע אחר ושחט, הרי רוב מצויים אצל שחיטה מומחים הם. **האומר לשליחו צא ותרום והלך ומצא תרום** - אין חזקתו תרום, שאין חזקה שליח עושה שליחותו, ואם שמע אחר ותרם הרי הוא תרום שלא מדעת ואין תרומתו תרומה.

מי שאבדו לו גדי ותרנגול ומצאם שחוטים: מצא בבית - לדברי הכל מותר, שרוב מצויים אצל שחיטה מומחים הם. **מצא באשפה בשוק** - לדברי הכל אסור, שהרי מכיון שהשליח לשם בוודאי התנבל בשחיטה. **מצא באשפה בבית** - לרבי יהודה: אסור, לרבי חנינא בן רבי יוסי הגלילי: מותר.

דף י"ב - ע"ב

שחיטת חרש שוטה וקטן - אין מוסרים להם לשחוט, גם אם אחרים עומדים על גבם.

זרק סכין לנעיצה כותל ושחטה כדרכה - לרבי נתן: כשר, משום שאין צריך כוונה בשחיטה, לחכמים: פסולים. **הלכה כרבי נתן**, ולדבריו שינוי חרש שוטה אסור ששחטו ואחרים רואים אותו שחיטתם כשירה.

חולין דף י"ג. יום ד' פרשת במדבר - כ"ו אייר תשפ"ו

דף י"ג - ע"א

נקב פרי והוציא ממנו האוכל כדי למדוד בהם עפר, או שהתקינו לכף מאזניים - טמאים, מפני שיש להם מעשה. אבל אם מצא קטן קליפת אגוז כמו שהוא, וחשב עליה למדוד, או גם שמדד בה רק שלא עשה בה מעשה לשם כלי - טהורים, משום שאין להם מחשבה.

המעלה פירות לגג מפני הכנימה וירד עליהם טל - אינם בכי יותן. ואם נתכווין לכך - הרי הם בכי יותן. העלו חרש שוטה וקטן - אף על פי שהתכוונו לכך, אינם בכי יותן, מפני שיש להם מעשה ואין להם מחשבה. ודווקא אם לא היפך בהם, אבל אם לאחר שירד הטל עליהם מצד זה היפך בהם כדי שיפול עליהם מצד אחר - הרי זה בכי יותן אף שאין להם מחשבה, משום שניכרת מחשבתו מתוך מעשיו.

מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו - נסתפק רבי יוחנן: האם מועיל מהתורה או מדרבנן? ובנפק מיניה, לעניין עולה שהיה עומדת בדרום, והביא לצפון ושחט, האם סומכים על זה גם לקולא ואומרים שנתכווין לשם עולה, או שהוא רק מדרבנן, ולחומרא אמרו, ולא להקל ולהכשיר העולה. **רב נחמן בר יצחק:** מפרש שרבי יוחנן נסתפק לעניין הדין שיש להם מעשה, אם הוא מדאורייתא או מדרבנן. ופשט, שיש להם מעשה מדאורייתא, ואין להם מחשבה גם מדרבנן, ומחשבתו ניכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו ומדרבנן יש לו.

המתעסק בקדשים - פסול, שנאמר 'ושחט את בן הבקר' שתהא שחיטה לשם בן בקר, ומעכב, שנאמר 'לרצונכם תזבחוהו', לדעתכם זיבחו.

משנה: שחיטת עובד כוכבים - נבילה ומטמאה במשא. **איסור הנאה** - לתנא במשנה: אינה אסורה בהנאה שאין אומרים סתם מחשבת גוי לעבודה זרה. **לרבי אליעזר:** אסורה בהנאה סתם מחשבת גוי לעבודה זרה.

מין: שחיטתו - היא לעבודה זרה (ואסורה בהנאה). פיתו - פת כותי. יינו - יין נסך. ספריו - ספרי קוסמים. פירותיו - טבל. **בניו** - י"א: שבניו ממזרים, לת"ק: אינו מפקר את אשתו.

דף י"ג - ע"ב

שחיטת עובד כוכבים - נבילה, ואין חוששים שמא הוא מין (ויאסר בהנאה), שאין רוב גויים מינים, שהרי נכרים שבחוצה לארץ אינם עובדי עבודה זרה רק מנהג אבותיהם בידיהם.

קבלת קרבן ממין גוי - מקבלים קרבן מהמינים שבגויים, שלא נאמר 'מכם' ולא כולכם להוציא המומר רק בישראל, אבל מן הגויים מקבלים גם מן המומר. ואין לומר שאין מקבלים מהם כלל, שנאמר 'איש איש' לרבות העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל.

שחיטת גוי - נבילה ומטמאה במשא, תקרובות עבודה זרה - לרבי יהודה בן בתירא: יש אחרת שמטמאה גם באהל, שנאמר 'ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים', מה מת מטמא באהל גם תקרובות עבודה זרה. **יו"א:** שיש לך אחרת שהיא כזו שמטמאה במשא ולא באהל, וזו תקרובות עבודה זרה ולא כרבי יהודה בן בתירא.

משנה: שחיטה בלילה ושחיטת סומא - שחיטתו כשרה. ולכתחילה - לא ישחוט. ואם אבוקה כנגדו - שוחט לכתחילה בלילה. ששוחטים לעולם, ביום ובלילה, בראש הגג ובראש הספינה.

חולין דף י"ד. יום ה' פרשת במדבר - כ"ז אייר תשפ"ו

דף י"ד - ע"א

משנה: השוחט בשבת וביום הכיפורים - אף על פי שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה. לרבי יהודה: אסור באכילה באותו היום, כדין המבשל בשבת (ויתבאר להלן דף טו).

חתיכת נבלה לפני הכלבים בשבת - לחכמים: מחתכים את התלושים בשבת לכהמה והנבלה לכלבים. לרבי יהודה: אם לא היה נבילה מערב שבת אסורה, משום שאינה מהמוכן. שמתחילה היה מוכן לאדם, ועכשיו לכלבים. ולשיטתו בהמה בחייה עומדת לאכילה, שאם לא כן איך שוחטים בהמה ביום טוב והלא אינה מן המוכן? ואין לומר שעומדת לאכילה ולגדל, ואם נשחט הוברר שהיה עומדת לאכילה, ואם לא נשחט הוברר שהיה עומדת - שהרי לרבי יהודה אין ברירה.

הלוקח יין מביין הכותים, ואין לו כלים להפריש תרומות ומעשרות, או שהיה בליל שבת ואין לו זמן להפריש - לרבי מאיר: אומר שני לוגים שאני עתיד להפריש - הרי הם תרומה, עשרה - מעשר ראשון, תשעה - מעשר שני, ומחלל מעשר שני על מעות שיש לו בביתו, ושותה מיד. לרבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון: אסור, שמא יבקע הנוד ונמצא שותה טבל למפרע.

דף י"ד - ע"ב

ברירה בעירובי תחומים - לחכמים: מניח שני עירובין, אחד בסוף אלפים למזרח עירו, ואחד בסוף אלפים למערב, ומתנה ואומר, אם בא חכם למזרח - עירובי של מזרח יקנה לי שביתה למזרח ויש לי משם והלאה אלפים אמה, ואם בא חכם למערב - יקנה עירובי שבמערב. ואם יבאו שני חכמים זה למזרח וזה למערב - לאיזה מהם שארצה אבחר הליכתי, שיש ברירה. לרבי יהודה: אינו יכול להתנות על שני דברים כאחד, אלא אם בא חכם למזרח - עירובו למזרח, למערב - עירובו למערב, אבל לא לכאן ולכאן שאין ברירה. ולמזרח ולמערב אינו צריך לברירה באופן שכבר בא חכם קודם קניין העירוב, אלא שאינו יודע להיכן בא.

שברי כלים בשבת - לחכמים: כל הכלים הניתלים בשבת, שבריהם ניתלים - ובלבד שיהיו עושים מעין מלאכתם, כמו שברי עריבה לכסות בהם פי חבית, שברי זכוכית לכסות בהם פי הפך. לרבי יהודה: בלבד שיהיו עושים מעין מלאכתם, שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה, שברי זכוכית לצוק לתוכן שמן. אבל אם עושים מעין מלאכה אחרת, אסור לטלטלם, משום שמתחילה היה כלי, ועתה הוא שבר כלי, והוא נולד.

שחיטת פירות בשבת להוציא משקים - אסור, יצאו מעצמם - לחכמים: אסורים. לרבי יהודה: היו עומדים לאכילה - היוצא מהם מותר. היו עומדים למשקים - היוצא מהם אסור. **סלי זיתים וענבים** - לשמואל: מודה רבי יהודה לחכמים בסלי זיתים וענבים שגם הצניע לאכילה אסורים, משום שרוב בני אדם סוחטים אותם, גם הוא נותן דעתו ונמלך עליהם למשקים, ולא נחלקו רק בתותים ורימונים. לרב: חולק רבי יהודה גם בסלי זיתים וענבים.

טלטול גר - לרבי יהודה מטלטלים רק גר חדש ולא ישן משום מוקצה מחמת מיאוס. נרות מתבת - מטלטלים משום שאינם מאוסים, חוץ מהגר שהדליקו בו באותה שבת, שהוא מוקצה מחמת איסור, ודחה בידים.

חולין דף ט"ו. יום ו' פרשת במדבר - כ"ז אייר תשפ"ו

דף ט"ו - ע"א

המבשל בשבת

לרבי מאיר: בשוגג - יאכל, במזיד - לא יאכל.

לרבי יהודה: בשוגג - יאכל במוצאי שבת, במזיד - לא יאכל עולמית.

לרבי יוחנן הסנדלר: בשוגג - יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו, במזיד - לא יאכל עולמית לו ולאחרים.

רב פסק לתלמידיו כרבי מאיר, ובדרשה היה דורש כרבי יהודה, משום עמי הארץ.

השוחט בשבת אסור באכילה באותו יום (לתנא במשנה) - והוא אם שחט בשוגג והיא כרבי יהודה. ואין לפרש במזיד כרבי מאיר - שתני כמו יום הכיפורים שאסור באכילה בשוגג ובמזיד. ואין לפרש כרבי יוחנן הסנדלר - שהרי לדבריו מותר במוצאי שבת רק לאחרים, ושנינו במשנה שכשירה גם לו.

רב פסק לתלמידיו כרבי מאיר, ובדרשה דרש כרבי יהודה משום עמי הארץ ולשיטתו לא התיר רבי מאיר רק במבשל - שראוי לכוס קודם הבישול, ואין בו משום מוקצה, אבל השוחט בשבת אסור לאכול בו ביום גם בשוגג, משום שהיה מוקצה בבין השמשות. ורק אם היה לו חולה מבעוד יום - מותר, משום שעומד לשחיטה מערב שבת. רבי יהודה - אסור במזיד, מתיר - בשוגג כשהיה לו חולה בין השמשות והבריא בשבת, שאין בו משום מוקצה שהרי היה עומד לשחיטה, ובמזיד אסור מעשה שבת.

דף ט"ו - ע"ב

השוחט לחולה שחלה בשבת - אסור לבריא, משום שלא היה עומד אמתול לשחיטה. **המבשל לחולה בשבת** - מותר לבריא, שגם קודם בישולו היה ראוי לכוס. ופעמים שהשוחט מותר כגון שהיה לו חולה מבעוד יום, ופעמים שמבשל אסור כגון שקצץ לו לדעת, שהוא מוקצה משום שהיה בבין השמשות מחובר. **להלכה** השוחט לחולה בשבת (שהיה חולה מבעוד יום) מותר לבריא לכוס - כיון שאי אפשר לכזית בשר בלי שחיטה, הוא שוחט עבור החולה, אבל המבשל לחולה בשבת אסור לבריא, גזירה שמא ירבה בשבילו.

משנה: השוחט במגל יד (בצד החלק) שחיטתו כשירה - לכתחילה לא ישחוט, שמא יבוא לשחוט בצד שיש בו פגמיות.

הכל שוחטים ולעולם שוחטים ובכל שוחטים - (ראה להלן דף י"ז), חוץ ממגל קציר והמגירה והשיניים והציפורן, מפני שהם חונקים.

השוחט במחובר לקרקע: לרבי חייא - כשר גם לכתחילה. ולשיטתו אמרו בברייתא בכל שוחטים בין בתלוש בין במחובר, בין שהסכין למעלה וצוואר הבהמה למטה בין שהסכין למטה וצוואר הבהמה למעלה. לרבי - אם היה מחובר מעיקרו פסול גם בדיעבד, ואם היה תלוש ולבסוף חיברו לכתחילה - לא ישחוט, בדיעבד - שחיטתו כשירה. ולשיטתו שינוי במשנה שהשוחט בצור ובקנה (שהיו תלושים וחיברם לקרקע), שחיטתו כשרה בדיעבד.